

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Jurčičeva slavnost.

V oddaljenem kotu dolnje Kranjske praznoval bode jutri slovenski narod velik naroden praznik. V neznatnej dolnjske vasi, na malej Muljavi, ležečej na meji puste Suhe krájjine, sešli se bodo domoljubi iz vseh pokrajin slovenskih, da dostojno počasté spomin jednega najvrednejših sinov zemlje slovenske, spomin slovenskega pesnika in pisatelja, pokojnega Josipa Jurčiča!

Ako se moramo v obče hvaležni spominjati vseh onih blagih mož, ki so v tužnih časih in žalostnih političnih razmerah neustrašeno delali za srečo in blagost bednega naroda slovenskega, potem je podvojene hvaležnosti naše vreden pokojni Jurčič, ki je kot nedosežni leposlovni pisatelj, kot politični prvoboritelj in kot blag in čist, značajan mož vse duševne in telesne moči posvetil in žrtvoval zapuščenemu narodu svojemu.

V povojih je ležala slovenska pripovedna književnost, ko je leta 1864. Jurčič prvič s svojim „Jurijem Kozjakom“ in s svojim „Domnom“ stopil pred slovenski svet. Dasi je bil tedaj še neznaten sedmošolec ljubljanske gimnazije, vendar je s svojima povestima vzbudil občno pozornost. Izvirnost in neka posebna čarobnost v pripovedovanju, duhovita natančnost v karakterizovanju delujočih oseb, prijetna naravnost v posameznih epizodah in situacijah, kakor v razvoji vse povesti in neka divna moč in krepost v lepem jeziku kazala je uže tedaj genijalnega pisatelja.

In kar je takrat krepko zastavil, te je pozneje pridno nadaljeval. Leto za letom je z dovršenimi povestimi, novelami in romani bogatil skromno slovensko. Slovenskemu občinstvu je podajal prijetno lektiro, slovenskim pisateljem je kazal pot, po katerem jim je hoditi, ako hoté koristiti narodu svojemu. Glavni smoter pri vsem tem njegovem pisateljevanju bil mu je ta: našej ukaželjnej mladini, našemu ženstvu, našemu omikanemu srednjemu stanu

ustvariti domačo leposlovno biblioteko ter z njo izpodriniti preveliki vpliv nemške lektire. In ako tega smotra tudi nij popolnem dosegel, vendar nam je ustvaril dolgo vrsto krasnih povestij in romanov, katere more narod slovenski s ponosom svoje imenovati. A ne samo to! Vzbudil je tudi dolgo vrsto slovenskih pripovednih pisateljev, ki so se vsi, kolikor toliko, učili od njega in da se slovenska leposlovna književnost baš naše dni tako lepo, tako veselo vsestransko razvija, za to se moramo zahvaljevati našemu genijalnemu Jurčiču. On je pravi stvaritelj in osnovatelj naše beletristike in to je njegova prva, njegova največja, njegova neumrjoča zasluga!

A ta zasluga nij jedina zasluga njegova.

Usoda, ki umrjočim tako pristransko deli razne darove, podarila je pokojnemu Jurčiču velik duh v slabem telesu in le malo torilce pozemeljske sreče in posvetnega blagá. Skrb za vsakdanji kruh je našega Jurčiča, ki bi bil za lepi poklic velikega pesnika in beletrističnega pisatelja potreboval mnogo prostega časa in brezskrbnega življenja, uže zgodaj priklenila na uredniško galejo največjega slovenskega časopisa. Jurčič je sam priznaval, da on nij postal žurnalist iz veselja, ampak iz potrebe in da bi bil rajši ostal pri svojej dragej mu beletristiki, ako bi bil mogel: a tudi težavni posel glavnega urednika „Slovenskega Naroda“ izpolnoval je dolgo vrsto let točno in vestno, kakor se spodobi pravemu možu. Ko so minolo desetletje neprenehoma šibe teple narod naš in so pogum izgubljivali mnogi domoljubi slovenski, Jurčič nikdar nij obupal, ampak v krasnih svojih člankih je neprenehoma tolažil razbegane duhove, kazal na srečnejšo bodočnost, opominal k vztrajnemu delu in značajnemu vedenju, sklicaval se na ogromno moč vesoljnega slovanstva ter podarjal končno zmago naroda slovanskega in tudi slovenskega. Ko so se v kritičnih volilnih borbah majali tudi priznani domoljubi, tolažil nas je Jurčič: „Ne izgubljamó srca! Položaj se bode izpremenil,

ker se mora izpremeniti in tedaj bodo tudi tisti, ki se zdaj umikajo, spet pridrli v naše svetišče ter gnjetli se naprej, da bomo mi, kar nas je starih in neupogljivih morali za vrati ostati!“ In uže se izpolnjujejo njegove besede.

A kadar nam je bila politična sreča mila, spominjal nas je Jurčič ne rok križem držati, nego okoristiti se z ugodnim položajem, a mlajše moči je odvrčal od politikovanja ter vzpodbujal jih k literarnemu delu.

In tako nam je bil Jurčič v milih in nemilih časih tudi v našem političnem življenju vzor pravega, možatega, nesebičnega, značajnega, vztrajnega in neupogljivega prvoboritelja, kar so po smrti njegovej večkrat in na ves glas priznavali tudi taki časopisi slovenski, ki so poprej velikrat pobijali nazore njegove. (Primeri „Slovenca“).

A ne samo v javnem političnem, ampak tudi v svojem privatnem življenju je Jurčič vedno živel in delal za vzvišene ideale svoje. Vedno se je ne samo kazal, ampak bil je v resnici ves pravi mož in značajni prijatelj, ki je imel za svoje vedno odprto srce in roko, ki se je veselil z veselim in sočutno žaloval z žalostnim ter vsakemu rad pomagal, kadar in kjer je mogel, ako ne drugače, vsaj s tehtnim prijateljskim svetom.

Zatorej pojdemo jutri doli na dolnjsko Muljavo! Pojdemo doli k priprostem kmetskej hiši, rojstvenemu domu Jurčičevemu, odkrijmo na njej spominsko ploščo ter razglasimo svetu, da tukaj je porodil se jeden najodličnejših sinov slovenskih, ki je, delavni, značajni mož, neupogljivi prvoboritelj in dični pesnik in pisatelj, vreden neumrjoče časti in slave, vreden našega slavljenja in hvaležnosti naše!

M. Tonejčeva slavnost

13. avgusta 1882.

„Kdo pa je bil Tonejec, da imate toliko hrupa z njim?“ vprašal je nekako nevoljen pred kratkim baron Schwegel gospoda župnika gorjanskega, a

LISTEK.

Strijcu v Ameriko.

IV.

Strijček moj zlati v pšeniceorodnej Mionnesoti!

Letošnje leto smelo bi se v slovenskej književnosti pravo kritično leto imenovati. Še nikoli nijso toliko kritikovali in tako kritikovali o književnih proizvodih slovenskih, kakor kritikujejo letos. Kakor se pri Vas v Wabashi letos čudovito dobro redé prašiči in je izredno bogata pšenica, tako se letos pri nas zdržema porajajo kritike. Vidi se, da je letošnje leto v vsakem oziiru rodovitno leto! In neka posebna specijaliteta, ki se je letos prvič pokazala v Slovencih, zdi se mi ta, da se o kritikah spet pišejo kritike.

Ker tedaj vsak kritikuje, tudi če se nij še naučil slovenske diktande pravilno pisati, zakaj bi midva, strijček moj dragi, tudi nekoliko ne pokritikovala, midva ki, sva oba doma iz gorenjske fare,

kjer pogumni fantje ruševčeve krivce „na šnajt“ obrneme nosijo na svojih klubcih; midva, ki znava oba slovensko diktando pravilno pisati, pa so nama vendar še zaprta in zapekana vrata v odbor „Matice Slovenske“!

Rekel sem, strijc v Ameriki, da letos pri nas — vsak kritikuje. Le pomislite, koliko kritikov po priliki se je spravilo samo na našega Gregorčiča: profesorji in ljudski učitelji, kateheti in upokojeni fajmoštri, katoliški fanatiki in buddhaiški fakirji so se ga lotili, da se jih je pesnik komaj ubranil v svojej „Obrambi“. In kakor se v silnih in krvavih vojnah zbirajo radovóljniki, ki napadenej državi priteko drage volje na pomoč, tako je tudi naš pesnik v svojem boji našel takega radovóljnika v podobi ljubljanskega Janka Pajka, kateri v svojej zelenej brošuri podaje odgovor in pouk „Gregorčičevim kritikom“.

Meni bi ta brošura, strijček moj, jako ugajala, da nijma v sebi dveh velikih napak.

Na 16. strani te knjižice veseli se „Slovenčev“ anticriticus, da Jeranova „Danica“ molči o

Gregorčičevih pesnih, češ, de ima v to gotovo „vrlo pametne in hvale vredne razloge“, katerih Jeričev „Slovenec“ nij hotel slušati, ko mu jih je našteval prof. Marn.

Strijc, kaj ne, midva poznavá gospoda Jerana še iz tistih časov, ko nij bil še „monsignore in abito paonazzo“, ko je v Trnovem kaplan bil, po Danici pa vse pesnike naše, ki o tistem neslanem „objemčkanji in poljubčkanji popevkájo“ na raznuji nasa-jene in effigie v pekel metal, vrhu tega pa mlade črnožolte Nubijance vzrejal, ki so potem po ljubljanskih gostilnah nože žrli, po vrvi plesali in ogenj iz sebe bljuvali, na mestu, da bi bili šli nazaj učiti svojih rojakov v Nubijo, kamor jih je bil g. Jeran namenil.

In da bi se bil ta mož zdaj svojim nazorom o slovenskem pesništvu izneveril? Credat Judaeus! Strijc amerikanski, midva tega ne verjameva! Latet anguis in herba! . . .

Drugo napako v Pajkovej zelenej brošuri sem našel na 25. strani, kjer stoji zapisano, da je zlo-ženo rimo prvi v Slovencih začel rabiti Preširen.

slednji dal je brzo jako prikladni odgovor: „Tonejec bil je jedini človek, ki je za naše Górije kaj storil“. Baron Schwegel vgriznil se je v ustne, ne vprašaje še na dalje.

Kdo in kaj je bil Tonejec, to zdaj vé baron Schwegel, to pa vedó tudi njegovi prijatelji, vrstniki in sorodniki, to vé ves gorski svet okolo Gorij. Iz teh častilcev pokojnika sestavi se je na tihem odbor, ki je brzo nabral potrebnega denarja, naročil nagrobni kamen in spominsko ploščo ter priredil slavnost, katera, da-si ne ogromna, bila je vendar sijajna in tako blagodejno prisrčna, da se mora čestitati odboru na nepričakovano ugodnem zvršetku.

Saj so pa bili vsi pogoji za slavnost jako ugodni. Vreme krasno, občinstva mnogo, zlasti iz starodavnega Kranja, udeležniki vsi slavnostno razpoloženi, točke sporeda pa natančno in precizno izvrševane. Po maši odkril se je na mirodvoru gorskega vridani, iz domačega marmorja po gospodu Vurniku v Radovljici prav ukusno izdelani spomenik, ki je na vrhu okrašen zlatimi arabeskami in z emblemi pisatelja (zavitek papirja in pero) in ima naslednji napis:

Tu počiva

Matej Tonejec-Samostal,

profesor in meščanski učitelj,

rojen 9. septembra 1846, umrl 15. maja 1882.

Blag mu spomin!

Dolžan nij samo, kar velevala mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!

Postavili prijatelji njegovi.

Grob bil je okinčan cveticami in trakovi, mej slednjimi jeden z napisom: „Unvergesslich den Schülerinnen der 7. Classe“.

Po krasnem zboru nastopil je g. J. Žirovnik, učitelj v Gorjah in v izvrstnem govoru slavil draga pokojnika spomin z besedami:

Dragi rojaki!

Zbrali smo se denes, da slovesno odkrijemo nagrobni spomenik pokojnemu Mateju. Ta spomenik bo še v poznih letih kazal, da počiva tu blag učitelj, marljiv podpiratelj svojega naroda in ljubezniv opisovalc krasne gorenjske strani.

Bil je vesten učitelj nežnej mladini; vselej in povsod v nemal jo je za vse lepo in vzvišeno. Ker je bil sam ves navdušen za blagor človeštva, prihajali so mu njegovi nauki prav iz srca ter segali v srca. Prikupil se je ne le samo mladini, nego tudi odrasli ljudje so v njem spoštovali iskrenega prijatelja, marljivega buditelja, vestnega svetovalca in blazega podpiratelja ubožih. Saj je bila pa njemu tudi prva in največja skrb, podpirati svoj mili narod! Da si nij bil premožen, vendar je po svoji moči tudi z denarjem podpiral vsa blaga prizadevanja, ki bi utegnili koristiti ljudstvu, posebno v domačji fari.

S kolikimi žrtvami je ustanovil čipkarsko šolo! A ustrašil se jih nij bil, ker je bil prepričan, da, če tudi ne takoj, vendar s časoma mora ta obrtni

pospeševati blagostanje domače fare ter širiti oliko mej ljudmi. Lepo je opisoval gorenjski raj, značaj in šege njegovih prebivalcev v lahko umevnem jeziku. To njegovo vsestransko delovanje je bilo prav za prav še le začetek. Toda ta začetek je vzbujal opravičene nade, da bo Matej še veliko, veliko storil za naš ubogi narod.

Prezgodaj pa je slana pala na to razcvitujočo se rožo ter jo zamorila, predno se je razvil krasni ta cvet. Uže tako nijmamo veliko mož, ki bi se toliko žrtvovali za prosti narod, a še te nam kosi zaporedoma neusmiljena kosa. Tolažimo se! Neskončno modri Bog uže vé, kaj dela!

Spomenik, kateri smo denes odkrili, naj nas še mnogo let opominja k resnemu delu, kajti „dolžan nij samo, kar velevala mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan“. To je bilo Matejevo geslo, to naj bode tudi naše! Delajmo vselej v blagor domovine po Matejevih besedah:

Za narod živeti
In zanj le trpeti,
To geslo nam bodi
Tud' v vsakej nezgodi!

Blag mu spomin!

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. avgusta.

Državni zakonik z 12. t. m. objavlja cesarski patent z 8. avgusta 1882, ki sklicuje deželne zbornice, in sicer deželni zbor isterski na 20. dan avgusta, galicijski in kranjski na 4. dan septembra 1882 l.

Praznih sedežev v državni zbornici je zdaj deset in sicer: Za Česko po Kotzu (česko veliko posestvo), po dru. Prachansky-j (praško Staro Mesto) in po Richterji; za Galicijo po Krysztofovczu (kmetske občine Brzezany in dr.); za Dalmacijo po dru. Montiji (kmetske občine Šibenik in dr.); za Moravsko po Fuxu (kmetske občine Znojmo in dr.); za Koroško po Otiču (kmetske občine Sv. Vid in dr.); za Tirole po Negrelliji (kmetske občine Tondo in dr.); za Bukovino po Hormuzakiji (veliko posestvo) in po Piteyi (kmetske občine Suczava in dr.) — Nekateri so odmrli, drugi odstopili iz raznih razlogov, tako zavoljo starosti tirolski poslanec Nik. Negrelli, ki šteje uže 82 let in so ga v letošnji sezoni morali jeden pot nesti iz zbornice, tako je bil oslabele.

General-zapovedovatelj v Sarajevu in načelnik deželne vlade za Bosno in Hercegovino postal je general kavalrije pl. A. pp. el. doslej komandant v Srbiji (Hermannstadt.) Njegov sprednik fzm. pl. Dahle n. odslavljen je zbog svojega slabega zdravja, to se vsaj napoveduje, — najbrž pa se nijsta s pl. Kallayem vjemala glede bosenske uprave.

Vnanje države.

Iz **Belega Grada** brzojavljajo, da ide minister nauk Novaković v kratkem po vsej deželi ogledavat si šole in cerkve. Ustavil se bo tudi v samostanu Studenica, kjer praznovali bodo kronanje.

Ruski zakonik prinesel je predvčeršnjim navod za pomočnika notranjega ministra, ki ima voditi državno policijo. Po tem navodu more delati pomočnik skoraj v vseh naredbah popolnem samostojno, le glede izprememb v službi, gledé zakonodajstva in denarjev podrejen je svojemu ministru. Posebno do tega mu ima biti, da odstranjuje državne zločine. Za to ima neposredno oblast nad oddelkom državne policije in peterburškim policijskim vodjo, tako tudi nad redarstvenimi oblastnjami po drugih mestih, kolikor to potreba nanese. Ta ministerski pomočnik je ob enem načelnik žandarmerijskega korpusa.

Konferenca v Carigradu nij v zadnji seji v četrtek zopet nikamor prišla. Celo glede sueškega kanala nij ničesar storila. Zato je pa tudi skrajni čas, da gredo poslanci narazen, kajti doslej še nijmo zvedeli, čemu da so prav za prav presedeli cela dva meseca v Carigradu. Saj smo bili dan na dan trdnejše prepričani, da kar konferenca stori in ukrene, še tisto malo se ne izpolni. Sploh in poseben nij konferenca kazala niti veljave niti odločnosti, namena svojega nij imela pred očmi, zato pa gleda, da se čim preje umakne drugim silam s pozorišča, na katerem zdaj ne morejo več rožice za-njo cvesti. O seji zadnji četrtek je znano le to, da so dejali v poseben zapisnik, kar so izjavili razni zastopniki o italijanskem predlogu glede sueškega kanala. Ta zapisnik naj bi le dobro za-pečatili! Tudi angleška-turška vojaška pogodba nij še sklenena in dogovorjena. — Obe te zadevi pretresa konferenca denes, in če količkaj sklenejo, odobrili se bo predlog, da se preloži konferenca in se pretrgajo njene seje. To bode nekako še najboljše, kar je konferenca naredila ves čas svojega zborovanja.

O Egiptu: Jutri priti ima general Wolseley pred Aleksandrijo s svojimi četami in tako nijmamo več dosti dotlej, ko vlast angleška razvije vso svojo moč v Egiptu, da poniža Arabi pašo. Ker se je bilo potratilo uže toliko časa, počakalo je angleško poveljništvo še zadnjih vojakov, ki so odmenjeni za egiptovsko vojno. Tudi bosta severni in južni oddelki iz Aleksandrije in iz Ismajlije začela napadati ob enem in istem času, kajti Arabi paša stoji na notranji liniji, ima v oblasti troje železnic, ki vežejo glavna njegova šotora pri Kafr-el-Dauaru in Tel-el-Kebiru, in tako bilo bi jako nevarno in za Angleže usodepolno, da bi vsak oddelk le sam za-se, posebej delovati začel. To misliti je pravo posebno za tega delj, ker se angleški generali doslej nijso izkazali, Bog vedi kako. Ali angleška vlada, tej mora se peti slava, da je razumela pripraviti pota do zmaga in političnih uspehov celega egiptovskega delovanja. Najprvo znebila se je Francije, a konečno otrsela se je tudi vsaj deloma sodelovanja turškega, ki bi utegnili Angležem postati neprilichno, ako ne celo nevarno. Lord Dufferin je dosegel, da šteje otomanska pomoč le 5000 mož, in tako so nevarnosti s turške strani veliko manjše, ki se pa popolnem zničijo, če se ti vojaki postavijo pod komando generala Wolseleya ali pa, kakor tudi predlagajo, pod komando kediva, ki je ves Angležem udan.

Dopisi.

Iz vrhniškega okraja 12. avgusta. [Izv. dop.] (Nova mlatilnica.) Te dni imel sem priliko ogledati si novo mlatilnico (Breite Schlagleisten-Dreschmaschine), katero je omislil si g. Josip Vrbič iz Bistre. Ta mlatilni stroj, katerega goni voda, po-

Midva, strijček moj, ki dobro pozna pesnike slovenske, midva dobro veva, da je uže Vodnik vsaj trideset let pred Preširnom rabil to rimo, ko je o Knoblovih pesnih zapel:

Bukve iz kranja
Polne d
Nikar ne deli ga,
Pusti mu celiga!

Glejte, in tega preznamenitega književno-zgodovinskega dogodka niti brnski niti ljubljanski Pajk nij vedel, a znava ga mi dva, Vi v daljnji ameriškanskej Minnesoti in jaz v kritičnej Sloveniji! Suum cuique!

A mej kritiko in kritiko je razloček, tolik razloček, kakor v politikovanji mej Regalijem in Riegerjem in v jezikovanji mej Haderlapom in Miklošičem. Kako se kritika o pesniških proizvodih ne sme pisati, ako se pisalec neče samega sebe osmešiti, to nam je bistro v „Kresu“ dokazal brnski g. Pajk; a kako se mora pisati korenita, dobra kritika, o tem nas je poučil tudi v „Kresu“ gospod prof. Krek. —

Zatorej mi je osobito žal, da se je tudi temu vse časti vrednemu gospodu profesorju v njegovej kritiki primerila trojna nesreča. Prva je ta, da dozdani odbor Matice naše naziva z ameriškansko-pompozim imenom: „znanstveni areopag ljubljanski“. Midva, strijček moj, ki sva bolj na prozajčno in realno stran ustvarjena, midva znava dobro, da je to imenovanje velikanska hiperbola, katere ne veruje nobeden razumnik slovenski, kakor bi n. pr. Vam nihče ne veroval, ako bi po kablu poslali „Slovenskemu Narodu“ izvirni telegram, da je ameriškanski krt na Vašem vrtu v prijaznej Wabashi izril iz zemlje tako krtino, kakeršna je Šmarna Gora!

Drugič se je gospodu profesorju pripetila nesreča, ker je premalo premislil latinski pregovor: verba movent, exempla trahunt. On, ki stoji na vrhuncu zdanje nauke, on ki se more prištevati najodličnejšim učenjakom slovenskim in slovanskim v obče, lahko bi bil tudi našemu letopisu privoščil skromno drobtinico učenosti svoje ter z njo dejanski pokazal, kako nam je pisati naučne razprave.

A tega nij storil ni tedaj, ko je bil svoje dni več let član „znanstvenega areopaga ljubljanskega“, niti ne stori zdaj, nego piše rajši kritike in zabavljiice na akademijo našo.

Tretja nesreča gospoda profesorja je ta, da je namestu kritičnega rešeta vzel v roke pravo ribniško „rajto“, da so mu skozi nje okenca v pleve popadali do malega vsi pisatelji Matičinega letopisa in da v „rajti“ nobednega zrna ni ostalo; a natanko nijsem mogel razložiti, ali zna gospoda profesorja večša roka tako „rajtati“ in rešetati, da je moralo vse skozi vitre in v pleve, ali so pisatelji letopisu bili tako plevnato-lehki, da se nijso mogli na vrhu obdržati. — Pardón, strijček, jeden je vendar obvisel mej vitrami! Peter pl. Radics nij šel v pleve, bodi si da je baš njega gospod profesor manj „porajtal“, bodi si da se je agilni in skočni gospod Peter vsled svoje gibčnosti za kako vitro ujel. To je pa toliko večjega čudenja vredno, ker so drugi v pleve porešetani in „porajtani“ pisatelji vsaj dokazali, da znajo slovensko diktando dobro pisati, g. pl. Radics nam je pa do denšnjega dne še dolžan ostal do-

stavljen je krajnim razmeram praktično, mlati hitro (v treh dneh namlatil je 283 mernikov žita) in tako čisto, da zamaš iščeš zrna v klasji. Tudi slama, kakor pride iz stroja, je le malo zméta in se še dá porabiti za škopo, pretrese se na nalašč za to pripravljene mreži (nova iznajdba Vrbičeva) tako dobro, da ne ostane nobeno zrno v njej.

Sploh pa dela to podjetje čast g. Vrbiču, kateri se nij ustrašil stroškov in ne posmehovanja nekaterih starokopitnežev, kateri so še vedno tega mnenja, da je le s cepci možno mlatiti in so sploh nasprotniki vsacega napredka.

Ker se po tem takem z mlatilnico res mnogo pristori in prihrani, priporočati in nadejati se je, da se naši zavednejši in imovitejši posestniki obilno poslužijo te prilike in dobrote, s katero jim za majhno odškodnino rad postreže g. Vrbič v Bistri. Tudi vsakemu drugemu svetujem, naj si vsaj ogleda ta novi pripomoček umnega kmetijstva v naši okolici!

Iz Šoštanja 12. avgusta. [Izvirni dopis.] Ves teden „Slov. Narod“ prinaša dopise, v katerih se šestokrat mozirski učitelj g. Reibenschuh imenuje. Da pa g. Reibenschuh, oziroma cela zloglasna trojica niti nij vredna, da bi njo tudi le jedenkrat imenoval, bode mi vsakdo pritrdil. A namen vseh teh dopisov z mojim denšnjim vred, je pa tudi le ta, da se aposteljni berolinskega „Schulvereina“ in celjskega „Bauernfängerja“ malo karakterizirajo.

Kakor je uže znano, je prišel g. Reibenschuh po prvih vtisih usodepolnega dopisa v šoštanjski „žvižgovec“ — črno si lice — ali pa goltanec si izmivat. Pri tem očiščevalnem delu vpraša ga nekdo, kaj da je resničnega na objavljenem dopisu, on pa takoj odkritosrčno odgovori, da je čista resnica, da ljubi prazno mošnjo in prazno čašo; poleg tega je pa zagotavljal, da mu dozda „Schulverein“ nij še nič dal tiste „Ehrengabe“, akopram bi je bil baš zdaj celo potreben, ker . . . no, ker je vročina velika, alkohola pa malo za . . . — . . . čestitamo „Schulvereinu“ za njegove pionirje.

Domače stvari.

— (Jurčičeva slavnost) bode velikanska. Celó iz daljine pripeljalo se je več naših in odličnih rojakov. Do zdaj prišli so: Dr. Celestin iz Zagreba, Davorin Jenko iz Belega Grada, Benzenšek iz Sofije. Pesnika Gregorčiča in mnogo drugih še pričakujemo.

— (Vesela vest.) Na zasobno vprašanje, kako se godi našemu rojaku gosp. Rutarju, dobili smo od gimnazijskega ravnatelja g. Glaviniča brzogovorni odgovor: Rutar ozdravio. Sutra polazi kuči.

— (Poštni oficijal g. Lapajne,) jeden izmej slovenskih prognancev, prestavljen je iz Št. Pöltena nazaj v Ljubljano.

— (Vojaška železnica) iz Celja skozi savinjsko dolino na Kranjsko namerja se za gotovo, kakor poroča „Stidsteir. Post“.

kaza, da zna svoje ime pravilno slovenski zapisati, pa vender vsako leto straši mej pisatelji slovenskimi po raznih časopisih in knjigah slovenskih s svojimi izvirnimi zgodovinskimi spisi slovenskimi, katere mu morajo drugi na naš jezik prelágati.

Ako se pa g. pl. Radics do denšnjega dne ni naučil niti svojega imena pravilno pisati, koliko teže nam bode to odslej, strijček moj, ko se je alfabet slovenski tako čudovito pomnožil.

Oh, strijček moj zlati! Hitro živite Vi v Ameriki, a še hitreje delamo abecede mi v Sloveniji. Sicer bi človek mislil, da je abecede kovati nehvaležno delo, ker je uže stari Schlözer rekel, da se ljudje novih črk bolj bojé, nego novega davka. A naš krasni in divni Lipe, ki je uže leta 1871. prepeval v „Spomladanskem cvetju“

Po placi sem v Graci špencilal
In žlahtne cigare kadil . . .

ter s pesnimi svojimi doslej dokazal, da se mu nij bati niti Stritarja, niti Gregorčiča — (da molčim o Levstiku, ki je v svojih pesnih samo „hlapec svoje filologije“) — in da se more meriti z njim jedini Preširen: naš prijatelj Lipe nij se ustrašil niti Schlö-

— (Nesreča.) Pri vojaških vajah zadnji petek splašil se je konj in podrl ter na prsila smrtno poškodoval 10 letnega sina polkovnika našega domačega 17. pešpolka g. Brauna. Dečko šel je gledat vojaške vaje in pri tem onesrečil.

— (Iz Cérknice) 12. avgusta se nam piše: Nekaj časa sem nabirajo ljudje po naših gozdech listje noric (Tollkirsche) ter ga prekupevalci s uhega v velikej meri po železnici odpošiljajo, nekateri proti Trstu, drugi proti Buda-Pešti. Čuje se, da rabijo to listje v pivovarnah, da dajo potem pivu večjo moč. No, da se rabi listje — sem ter tja tudi pomešano z jagodami toliko strupene zelišča v pivovarnah — je uže nekoliko od sile in sl. vlado iz zdravstvenih oziro opozorujemo na to novejšo kupčijsko blago.

K.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Rudolfovo 14. avgusta. V apelnej obravnavi Brunner-Vertačičevej narodni Vertačič povsem nekrivega izpoznan.

Budimpešta 14. avgusta. Uradni list proglašá odpusčenje komunikacijskega ministra Ordody-a, odlikovanega z redom železne krone prve vrste. Trgovinski minister prevzame začasno vodstvo ministerstva za komunikacije.

Carigrad 14. avgusta. Angleški načrt vojaške konvencije določuje: Vsa strateška podjetja so pod angleškim vodstvom. Turškim poveljnikom doda se anglešk komisar. Določi se kraj, kjer smejo izbarkati se turški vojaki. Turški vojni oddelki smejo se pomnožiti le v sporazumljeni obeh vlastij. Turčije ugovori naperjeni so najbolj proti prvi točki.

London 14. avgusta. Govori se, da vojno ministerstvo pripravlja eventuelno pomnoženje vojske v Egiptu s tretjo divizijo. Časopisi poročajo: V trdnjavi Meks z uničenjem municije in streliva baveče se vojake in mornarje napalo je v soboto precejšnje število Arabcev, ki so bili po kratkem boji z izgubami zapodeni nazaj.

Vabilo

narodnej slavnosti,

katera se bode v spomin pokojnega slovenskega pesnika in pisatelja

JOSIPA JURČIČA

15. avgusta 1882. l. vršila na Muljavi in v Zatičini.

PROGRAM:

- I. Slavnostni gostje, pevski zbor ljubljanske čitalnice, „Sokol“ in mestna godba se zberó v Ljubljani na cesarja Jožefa trgu pred staro hranilnico, od koder se točno ob 1/2 5. uri zjutraj za Gradom odpeljejo na dolensko cesto.

zerjevega izreka, niti Danjkove in Metelkove usode, ampak šel je pogumno kovat nove črke!

Strijc, uže zadnjič sem Vam pisal, da Lipe hoče imeti v slovenskem jeziku devet novih vokalov, mej katere je vvrstil tudi *lj* in *nj*. A komaj sem Vam odposlal zadnje pismo, uže mi pride v roke zadnja številka „Ljudskega Glasa“. Oh, strijc, strijc, ako je Lipe s svojo nebeško-lepo pesnijo:

„Kaj nuca mi ta pušele,
K' se hitro posuši . . .“

v žakelj dejal vse pesnike naše, izimši jedinega Preširna, kako daleč je z najnovejšim alfabetom svojim prekosil našega Šumana in Janežiča, našega Navratila in Cigaleta, našega Levstika in Miklošiča! Strijc, ne devet, ampak celih devet in dvajset vokalov potrebuje naš Haderlap za slovenski jezik. Dozda smo pisali s 25 črkami, Lipe jih hoče imeti celih 50, da si je bil celo Metelko z 32 črkami zadovoljen! In teh svojih abecednih iznajdeb nij posnel iz nobene knjige, ampak „izumil“ jih je po svojej pameti!

Kadar vstajajo po kmetih preroki in novošegni puščavniki, tudi pravijo, da niso ničesa študirali,

II. V Šmarin se Ljubljancem pridruži šmarjsko gasilno društvo s svojim načelnikom g. županom V. Ogorčičem.

III. Ob 1/2 7. uri zjutrek pri g. županu Fr. Koščaku na Gresupljem.

IV. Točno ob 1/2 8. uri odhod po novej cesti čez Krko na Muljavo.

V. Slavnost na Muljavi:

1. Ob 10. uri velika péta maša, katero služi s pomočjo domačih gg. duhovnikov ces. kr. profesor in alojzijeviski vodja g. T. Zupan.

Pri maši poje pevski zbor ljubljanske čitalnice.

2. Odkritje spominske plošče na Jurčičevem domu.

Slavnostni govor govori g. notar Janko Kersnik.

Pevci po govoru zapojó Jenkovo „Molitev“.

VI. Po svečanosti odhod v Zatičino, kjer bode obed ob 1. uri. Po obedu narodna veselica, pri kateri pojó pevci, telovadi „Sokol“ ter gode godba 18 mož.

VII. Ob 6. uri odhod v Višnjo Goro.

Pod mestom stopi vse društvo z voz ter gre peš z godbo in petjem skozi mesto.

VIII. Zvečer mal počitek pri Koščaku na Gresupljem.

Opomnja. Ob neugodnem vremenu odkrije se spominska plošča brez posebne slovesnosti.

K obilnej udeležbi vabi podpisani odbor vse domoljube in vsa narodna društva.

Želeti je, da bi se narodna društva udeležila slavnosti in corpore s svojimi zastavami, ali pa da bi poslala vsaj svoje deputacije.

V Ljubljani, v 8. dan avgusta 1882.

Slavnostni odbor.

Narodno-gospodarske stvari.

Občeslovensko sadjerejsko društvo.

V številki 180. „Slovenskega Naroda“ od dne 8. t. m. objavil sem stanje „vipavskega sadjerejskega društva“. Iz vsega navedenega bilo bi soditi, da na kdajšnjo fakično ustanovitev „vipavskega sadjerejskega društva“ nij niti misliti. Pa obupati še nij, — da, dozdevati se mi hoče celo, da je po jednej strani skoraj prav, da se „vipavsko sadjerejsko društvo“ še fakično konstituiralo nij, in to iz sledečih vzrokov: Priznanje velike potrebe povzdige slovenske sadjereje, postalo je veliko občeneje, nego je bilo še le pred prav kratkim časom; ono postalo je, — skoraj bi se smelo reči — občeslovensko.

Pred dvema leti potrebno je še bilo, Vipavce na potrebo sadjerejskega društva opozarjati in jih navduševati za njega ustanovitev. Tako rekoč „nolens volens“ pridružili so se jim vrli Pivčani. Pri obnem zboru c. kr. kmetijske družbe kranjske za prošlo leto oglašil se je gospod Anton Ogulin v imenu kmetijske podružnice novomeške ter utrjeval potrebo ustanovitve sadjerejskega društva za Dolensko. V 171. šte. „Slov. Naroda“ izrazuje častit

ampak, da se jim je Mati Božja prikazala za tem in onim grmom ter navdihnila jim glavo in srce z božjim razsvetljenjem. Bog si ga vedi, kdo se je prikazal našemu Lipetu, da je mogel „izumiti“ tak alfabet?

Hvalo smo dolžni novemu abecednemu preroku, da je takoj na 55. strani svojega potrpežljivega papirnatega „Ljudskega Glasa“ natisnil sonet s svojim novoizumljenim pravopisom. V tem sonetu pravi Lipe:

Iz sain meglienih zemlja vsa ustaeja,
V jasnejši luči mane si očy . . .

Strijc, pomislite, ako si celo zemlja mane oči zaradi tega čudovitega alfabeta Haderlapovega, kako lepo se bomo pačili še le mi in naši otroci, čitajoči novo razširjene in sklopljene, najorovane in pojorovane, najotovane in pojotovane, najerovane in pojerovane, posuhadobnikovane in nahaderlipelapovane — črke!

Oh, večni Bog si ga bodi zahvaljen, da je gospod Haderlap pred svoja jezikoslovna pisma zapisal: „Ponatis prepovedan!“ Zdaj, zdaj še le se lahko oddahneva, strijček moj dragi!

Bolhober.

gospod župnik J. Žmavec željo po sadjerejskem društvu za hribovske okraje: marenberški, Slovenskih Goric in drugod. V 179. šte. „Slovenskega Naroda“ t. l. vabijo uže blagi štajerski rodoljubi s čestitim gospodom dr. G. Ipavcem na čelu, vrle Spodnještajerce v razgovor o osnovi „sadjerejskega društva za Spodnji Štajer“ v 15. dan t. m. v Št. Jurij. Želja po povzdigi slovenske sadjereje, po sadjerejskih društvih postala je po vsem tem istinito obče slovenska, in ker je to slučajno, gospoda moja! ali bi ne bilo najkoristnejše, da se koncentriramo, ter da si vsi za stvar vneti skupaj osnujemo „obče-slovensko sadjerejsko društvo“? — Tako društvo imeti bi moralo lastno centralno veliko drevnico, iz katere bi vsak ud vsako leto gotovo šte-tilo lepih sadnih drevcev dobil, imeti bi moralo lasten sadjerejsk list.

Gospoda! v slovenske sadjereji leže še mili-joni, toda da se dvignejo, treba je resne, solidarne volje, spojene z vkupno dejansveno delavnostjo. Separatizem more nas le slabiti, nikdar pa dovesti do zaželjenega vspeha. Blagi štajerski rodoljubi, kateri se bodete dne 15. t. m. v Št. Juriji o osnovi sadjerejskega društva posvetovali, blagovolite misel „obče-slovenskega sadjerejskega društva“ vzeti v po-štev, pretresite jo, in ako se vam prava vidi, skli-čite občni slovenski „sadjerejski kongres“ v našo metropolo, belo Ljubljano, da si tam v namen prvega obče-slovenskega, povzdigo materialnega stanja našega naroda v smotru imajočega podjetja, bratov-sko in možko sežemo v roke!

Na Slapu dne 11. avgusta 1882.

R. Dolenc.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
11. avgusta	Ob 7. uri	737.84 mm.	+14.2° C	brez- vetrije	jasno	3.20 mm. dežja.
	ob 2. uri	736.94 mm.	+18.6° C	brez- vetrije	deloma jasno	
	ob 9. uri	737.44 mm.	+15.4° C	brez- vetrije	jasno	
12. avgusta	Ob 7. uri	738.84 mm.	+14.2° C	brez- vetrije	jasno	0.00 mm. dežja.
	ob 2. uri	737.73 mm.	+24.8° C	slaboten vzhod	jasno	
	ob 9. uri	738.84 mm.	+18.4° C	brez- vetrije	jasno	
13. avgusta	Ob 7. uri	739.68 mm.	+14.2° C	brez- vetrije	jasno	0.00 mm. dežja.
	ob 2. uri	738.38 mm.	+26.0° C	brez- vetrije	jasno	
	ob 9. uri	738.42 mm.	+21.2° C	slaboten jugozahod	deloma jasno	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je jel povsod in sicer tako jeenako-merno dvigati se, da je ostal razloček mej maksimum in minimum jednak, znašal je namreč 9 mm. Vetrovi so bili precej slabotni; večinoma so pa prevladovali zahodni nad vzhodnimi. Temperatura je ostala precej nespremenjena, bila je še vedno podnormalna; razloček mej maksimum in minimum je znašal 9° C. Nebo je bilo zelo izpremenljivo, večinoma pa delamo jasno in delamo oblačno. Vreme pre-cej nestanovitno, vzhodu in severovzhodu celo deževno.

Umrli so v Ljubljani:

10. avgusta: Reza Podhribnik, gostija, 78 let, Špi-talske ulice št. 5, za srčno vodenico. — Florijan Črne, hišni posestnik, 77 let, Razpotne ulice št. 4, za starostjo.

10. avgusta: Uršula Bogani, krojačeva žena, 69 let, Reber št. 6, za srčno napako. — Jarnej Janežič, krojačev s n, 4 mes., Poljanska cesta št. 18, za jetiko. — Marija Smrekar, gostija, 66 let, Kravja dolina št. 11, za mušico. — Marija Bušeti, delavčeva hči, 2½ let, Kurja vas št. 13, za jetiko.

11. avgusta: Franc Simec, delavec, 32 let, ulice na Grad št. 12, za jetiko. — Ana Kralj, gruntarjeva hči, 15 let, Krakovski nasip št. 18, za osepnicami.

Tujci:

10. avgusta.

Pri Slonu: Schwarz iz Dunaja. — Dr. Quantoto iz Trsta.

Pri Maliči: Kaltenegger z Dunaja. — Durr iz Zagreba. — Gainer z Du-naja. — Heinrich iz Grada. — Pri avstrijskem cesarji: Plajen iz Belega Grada.

Zaloga

najboljših alopatičnih in homeopa-tičnih zdravil. Zdravilstvene po-sebnosti. Rudninske vode. Dišave.

Naročila se proti poštnemu povzetju točno izvršujejo. (451—5)

Dunajska borza

dne 14. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	77	gld.	05	kr
Srebrna renta	77	"	65	"
Zlata renta	95	"	40	"
1860 državno pesojilo	130	"	25	"
Akcije narodne banke	825	"	—	"
Kreditne akcije	316	"	50	"
London	119	"	65	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	51	"
C. kr. cekini	5	"	65	"
Državne marke	58	"	40	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	120	"
Državne srečke iz l. 1864	100	"	172	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	"	35	"
Ogrska zlata renta 6%	119	"	70	"
" " " " 4%	88	"	49	"
" " " " 5%	87	"	05	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	"	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114	"
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	119	"	60	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	100	"	—	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	"	—	"
Kreditne srečke	100	gld.	179	"
Rudolfove srečke	10	"	20	75
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	117	75
Trammway-društ. velj. 170 gld. a. v.	222	"	50	"

Brošura:

Gregorčičevim kritikom
odgovor in pouk

je na prodaj pri

Janezu Giontiniju in v „Narodnej Tiskarni“.

Cena 30 novcev.

2 veliki stekli (šipi) za izlagavnico

in
5 izlág

proda takoj in po ceni

(519—2)

J. Giontini.

Čudovita

sirena (morska deklica),
kakeršne nij do sedaj še nobeden po svetu kazal, je slav.

občinstvu na ogled postavljena

v latermanovem drevoredu zad za
Lukmanovo vilo.

Ta čudovita morska deklica bode samo nekaj dni na ogled postavljena. — Vstopnina 20 kr. — Vojaki in otroci pla-čajo polovico. (518—2)

Oglas.

Po znižanej ceni

se dobivajo

(247—5)

Slomšekovi zbrani spisi

pri g. izdatelju Mih. Lendovšek-u v Ptuj (Pettau) in sicer: I. Pesni po 50 kr., II. Basni in III. Životopisi pa po 70 kr.

Pri istem oddajejo se tudi

Val. Orožnovi spisi,

po 40 kr. broš. izvod.

EPILEPSIJO

(božjast) ozdravi indijski zeliški sok, ki se kot po-sebnost, da kot jedino sredstvo z najboljšim vspehom rabi zoper božjast. (218—35)

Božjastni se hitro in srečno ozdravi, ako štirikrat ali petkrat na dan tega soka po 15 kapljic na sladkorji zavžije. Celo najstarejša in najzlobnejša bolezen se ublaži in naposled popolnem odpravi.

Dobiva se flacon po 20 kr. v skoraj vseh lekarnah Avstro-Ogerske, a v Ljubljani ima ta sok lekarnar g. Julij pl. Trnkóczy, v Jicinu pa prirejevalelj Rudolf Stahl, emer. lekarnar.

S pošto se menj kot 2 flacona ne pošilja.

Dva majhna dijaka

se vzprejmeta za drugo šolsko leto v vso brano. Kje? pove iz prijaznosti upravnistvo „Slov. Naroda“.

Št. 1390.

(517—2)

Naznanilo.

Zarad snaženja prostorov ostane kranjska deželna blagajnica od 16. do vštetega 19. av-gusta t. l. za strankin promet zaprta.

Od deželne blagajnice kranjske,

v Ljubljani, 9. avgusta 1882.

Le petdeset novcev

velja jeden loz velike

50

novcev

LOZI

velike

tržaške

razstavine

loterije.

tržaške razstavine loterije.

Ti lozi dobivajo se v vseh me-njalnicah, pri blagajnicah železni-ških in porobrednih postaj, c. kr. poštinih uradih in tobakarnah, lote-rijskih kolekturah in družih prodaj-nicah avstr.-oger. monarhije.

Obširna ta loterija ima

1 glav. dob. 50.000 gld. v gotov.

1 " " 20.000 " " "

1 " " 10.000 " " "

dalje še družih velikih dobitkov, vrednih po 10.000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25;

vseh vkup tisoč očičajalnih dobitkov vrednih

goldinarjev 213.500 goldinarjev,

Tudi še mnogo družih jako dragoce-nih dobitkov, tacihi stvari, ki so izpo-stavljene in so jih darovali razstavljalci.

Kdor hoče razprodajati, obrne naj se takoj do loterijskega oddelka tržaške razstave, 2. Piazza Grande, v Trstu.

Kdor si naroči posamične loze, dodeni 15 nov. za poštarino. (513—2)

Lozi dobivajo se v Ljubljani pri

sl. kranjske eskomptnej banki, Jan. E. Bučarjevih naslednikih, Edv. Mahru in J. C. Luckmannu.

NAJBOLJŠI

PAPIR ZA CIGARETE

JE

LE HOUBLON

Francosk fabrikat.

PRED PONAREJANJEM SE SVARI!!!

Pravi je ta papir za cigarete samo tedaj, če ima vsak list znamko LE HOUBLON in vsak karton nosi varstveno znamko in signaturo.

Propriété du Brevet

Cawley & Henry, al einige Fabrikanten, PARIS

Seuls Fabricants brevetés des Marques :

PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL

Couleur Maïs

Blanc ou Maïs

Qualité supérieure

Aux Armes de chaque Pays

(159—11)

Včeraj v 8. dan avgusta

se je začela

razprodaja

nekdaj Janez Jamškove

zaloge kramarskega in modnega blaga

Pod Trauco št. 2

(511—3)

po izredno znižanih cenah.

